

Досудова санація

в антикризовому фінансовому управлінні підприємством

Перманентні зміни регуляторної політики, відсутність єдиного підходу щодо стимулювання інвестиційної активності та інноваційного розвитку заважають розробці довгострокових фінансових планів вітчизняних підприємств. В умовах невизначеності зовнішнього середовища, низької прибутковості та стрімкого зростання боргової залежності підприємств забезпечення їх фінансової стійкості можливе лише за умови ефективного фінансового менеджменту, направленого на попередження та мінімізацію впливу деструктивних чинників, тобто за впровадження інструментів та методів антикризового фінансового управління.

Нормативне регулювання механізму антикризового управління в Україні потребує подальшого вдосконалення. Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [1] врегульовано лише питання банкрутства, санації та ліквідації в рамках судових процедур. Натомість проведення санації боржника до порушення провадження справи про банкрутство (досудової санації) регулюється цілою низкою нормативних актів. Так, Положенням про порядок проведення санації до порушення провадження у справі про банкрутство [2] визначено мету, ініціаторів, особливості складання та розгляду плану досудової санації, підстави для її початку та припинення. Досудова санація розглядається як «система заходів щодо відновлення платоспроможності боржника, які може здійснювати засновник (учасник, акціонер) боржника, власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника, кредитор боржника, інші особи з метою запобігання банкрутству боржника шляхом вжиття організаційно-господарських, управлінських, інвестиційних, технічних, фінансово-економічних, правових заходів відповідно

до законодавства до порушення провадження у справі про банкрутство» [1;2]. Чинними нормативними актами передбачена не тільки можливість ініціювання досудової санації кредиторами, але і їх безпосередня участь у прийнятті рішення про санацію підприємства та розробці плану її здійснення. Метою запровадження досудової санації є добровільне врегулювання заборгованості перед кредиторами з використанням максимально недорогої процедури оздоровлення та збереження господарюючого суб'єкта. Важливим є те, що волевиявлення щодо проведення досудової санації може бути здійснене незалежно від часу виникнення заборгованості, тобто дотримання тримісячного строку після дати настання зобов'язань перед кредиторами не є обов'язковим. Такі зміни дозволяють кредиторам та власникам підприємства-боржника оперативно реагувати на зростання ризику втрати фінансової стійкості та мінімізувати ймовірність настання банкрутства.

План досудової санації має містити перелік способів та засобів відновлення платоспроможності боржника, серед яких, зокрема, реструктуризація підприємства; перепрофілювання виробництва; закриття нерентабельних виробництв; ліквідація дебіторської заборгованості; реструктуризація активів боржника; продаж частини майна боржника тощо. Важливим є те, що планом досудової санації може бути встановлена черговість задоволення вимог кредиторів, відмінно від такої в рамках процедури банкрутства. На нашу думку, це сприятиме зростанню зацікавленості незабезпечених кредиторів у максимально швидкому запровадженні санації до порушення провадження у справі про банкрутство.

Незважаючи на позитивні новації нормативно- правового забезпечення оздоровчих процедур, ні Законом [1], ні Постановою [2] не конкретизовано, які саме ознаки банкрутства є підставою для запровадження досудових санаційних заходів. Постановою [2] встановлено, що загроза неплатоспроможності - це «виникнення конкуренції грошових вимог кредиторів у виконавчому провадженні, внаслідок якої задоволення вимог одного або кількох кредиторів у розмірі не менше трьохсот мінімальних розмірів заробітної плати призведе до

неможливості виконання грошових зобов'язань боржника в повному обсязі перед іншими кредиторами». Таким чином, мова йде про наявність простроченої заборгованості, щодо якої було прийнято судове рішення про примусове стягнення. На нашу думку, прийняття рішення про досудову санацію на стадії відкритого судового провадження не сприятиме оптимізації процедури оздоровлення. Доцільним вважаємо для прийняття рішення про санацію до порушення провадження у справі про банкрутство використовувати градацію рівня неплатоспроможності підприємства, запропоновану в Методичних рекомендації №14 [3]. Вказаним нормативним актом передбачено, що вибір між запровадженням санаційних заходів або наданням переваги ліквідаційній процедурі здійснюється залежно від рівня неплатоспроможності підприємства: поточної; критичної чи надкритичної. Вважаємо, прийняття керівництвом рішення щодо запровадження антикризових заходів за результатами визначення рівня неплатоспроможності суб'єкта господарювання сприятиме більш повному задоволенню претензій кредиторів за мінімальних витрат.

Список використаних джерел:

1. Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” від 14.05.1992 року № 2343-XII [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2343-12/paran3#n3>
2. Положення про порядок проведення санації до порушення провадження у справі про банкрутство, затверджена постановою Пленуму Вищого господарського суду України від 17.12.2013 № 15- [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0015600-13/paran10#n10>
3. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджено Наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 р №14 [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06>